Zaaknr. : 17.ZK03102
Kenmerk : 17IT024440
Barcode :

Besprekingsverslag van de Voorbereidingscommissie Financiële Zaken

Datum:	05 september 2017
Aanwezig:	De heer Th. Schots (voorzitter)
	De heer W. de Boer
	Mevrouw W. Bonthuis (plaatsvervanger mevrouw Van den Berg)
	De heer H. Kocx
	De heer H. Knook
	Mevrouw W. de Koning (plaatsvervanger de heer Schouwenaars)
	Mevrouw N. Raedts
	De heer A. Sneep
	De heer J. Taks
	De heer H.P. Verroen
Afwezig met kennisgeving:	Mevrouw K. van den Berg
	De heer H. Schouwenaars

Afwezig zonder kennisgeving: De heer J. van Dam

Ambtelijke ondersteuning: De heer H. van Stokkom, mevrouw M.J. van Overveld, mevrouw M. Musters en mevrouw W. Prinse (verslag).

1. Opening en mededelingen

De heer Schots opent de vergadering om 16.30 uur en heet iedereen welkom. Hij meldt dat de heer Van Stokkom en mevrouw Van Overveld later komen vanwege een andere vergadering. Aanleiding voor deze vergadering is het voorstel tot kredietvotering voor investeringen in het kader van de bestuurlijke vernieuwing. Omdat het dagelijks bestuur de nieuwe werkwijze graag toepast met ingang van de begroting 2018 is haast geboden en is de adviesnota geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur van 13 september a.s. Mevrouw Musters zal bij de behandeling van agendapunt 3 een presentatie geven ter toelichting van de adviesnota. De heer Schots dankt iedereen op voorhand voor hun bereidheid aan deze ingelaste vergadering deel te nemen.

2. Vaststellen verslag vergadering 24 mei 2017

De heer Schots stelt de notulen paginagewijs aan de orde. De heer Kocx heeft een opmerking over pagina 4, het antwoord via de notulen op de vraag over de bouwrente SNB. Hij vraagt zich af of de bouwrente wordt verdeeld over de twee taken. Met het oog op de toekomstige discussie over de slibverwerking is het van belang te weten of naast de kosten van de SNB interne rente wordt toegerekend.

Antwoord in de notulen
De jaarlijkse kapitaallasten van de activapost Bouwrente SNB bedragen € 270.000,-, waarvan € 105.000,- rente en € 165.000,- afschrijving. De kapitaallasten worden ten laste van beleidsveld 4000 Zuivering geboekt. Wanneer bij het waterschap gesproken wordt over de kosten slibverwerking SNB wordt meestal de bijdrage, die door het waterschap aan de SNB betaald wordt, bedoeld. Bij de kostencalculaties wordt uiteraard ook rekening worden gehouden met genoemde kapitaallasten.

Voor het overige worden de notulen akkoord bevonden.

3. Werkwijze Sturen op hoofdlijnen met betrekking tot kredietvotering voor investeringen

De heer Schots nodigt mevrouw Musters uit om de presentatie te geven. Mevrouw Musters start met de aanleiding voor de nieuwe werkwijze tot kredietvotering. Op 8 maart 2017 is door het algemeen bestuur ingestemd met de voorstellen van de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing. Doelstellingen van de bestuurlijke vernieuwing zijn onder meer dat het algemeen bestuur de strategische kaders vaststelt en de uitvoering op tactisch niveau overlaat aan het dagelijks bestuur.

De heer Van Stokkom en mevrouw Van Overveld voegen zich bij de vergadering.

Een van de voorstellen van de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing betrof de kredietvotering van investeringen, waarbij jaarlijks bij de begroting de uitvoering van investeringen (gedeeltelijk) wordt gemandateerd aan het dagelijks bestuur aan de hand van lijsten van de instandhoudings- en ontwikkelingsinvesteringen. Vervolgens is een ambtelijke werkgroep aan de slag gegaan om de uitvoering van het voorstel uit te werken. De ontwikkeling van de nieuwe werkwijze heeft al zeer veel ambtelijke inzet gevergd en zal ook in de komende jaren veel van de organisatie blijven vragen. Het jaar 2018 wordt beschouwd als proefjaar. Er worden zwaardere eisen gesteld aan de informatievoorziening. Wijziging van houding en gedrag zijn noodzakelijk. Aan de voorkant moet beter worden nagedacht over de projectaanpak en -strategie. De afdeling inkoop moet tijdig worden ingeschakeld voor het bepalen van de markstrategie. Een en ander moet resulteren in beter onderbouwde kredietaanvragen. Mevrouw Musters licht vervolgens de verschillen tussen de huidige en de nieuwe werkwijze toe. Het investeringsplan wordt nu bij de begroting in november aangeboden. In de toekomst wordt het investeringsplan tegelijk met de Kadernota in de juni vergadering aangeboden. De planperiode van het investeringsplan wordt uitgebreid tot 10 jaar. Nu kan uitsluitend de uitvoering van instandhoudingsinvesteringen worden gemandateerd. Straks worden zowel de uitvoering van de instandhoudings- als ontwikkelingsinvesteringen gemandateerd, tenzij het algemeen bestuur bepaalt dat het investeringsvoorstel ter goedkeuring aan het algemeen bestuur moet worden voorgelegd. Het voorstel van het dagelijks bestuur hierover is dat een investering niet wordt gemandateerd wanneer tenminste 2 fracties het investeringsvoorstel terug willen zien. Nu blijft een verstrekt mandaat voor een investering voor onbepaalde tijd bestaan. In de nieuwe situatie vervalt het mandaat wanneer binnen het begrotingsjaar geen uitvoeringskrediet wordt aangevraagd. De organisatie wordt daardoor gedwongen goed na te denken over de planning van investeringen. De heer De Boer informeert of het investeringsplan een voortschrijdende lijst is. Dat is inderdaad het geval. Ieder jaar wordt bij de Kadernota het investeringsplan opnieuw geactualiseerd. Mevrouw Bonthuis informeert of er na mandatering nog uitzonderingen mogelijk zijn voor kredietaanvragen voor investeringen die niet op de lijsten zijn opgenomen. Mevrouw Musters bevestigt dat het altijd mogelijk blijft om kredietaanvragen ter goedkeuring aan het algemeen bestuur voor te leggen. Mevrouw Raedts vraagt of de voorstellen ook de voorbereidingskredieten betreffen. Volgens mevrouw Musters is de wijze van verstrekken van voorbereidingskredieten een aandachtspunt geweest van de ambtelijke werkgroep, maar is besloten deze niet aan te passen. Vervolgens licht mevrouw Musters de bandbreedte of onzekerheidsmarge toe. Nu wordt in de investeringsraming een post onvoorzien opgenomen. Bij de nieuwe werkwijze wordt per project een (expliciete) onzekerheidsmarge opgegeven. Bij het opstellen van de projectenlijsten moet 6 tot 18 maanden vooruit gekeken worden. Afhankelijk van de fase waarin het project zich bevindt varieert de onzekerheidsmarge van 20% tot 50%. Bij een overschrijding van de onzekerheidsmarge bij een gemandateerde investering wordt door het dagelijks bestuur voorgesteld een actieve informatieplicht in te voeren. Dit houdt in dat het besluit tot kredietvotering door het dagelijks bestuur wordt aangehouden en het algemeen bestuur de verdere besluitvorming bepaalt. Daarbij kan besloten worden het verstrekte mandaat aan het dagelijks bestuur te vergroten of de besluitvorming over de kredietaanvraag voor te behouden aan het algemeen bestuur. De heer De Boer vraagt of de actieve informatieplicht via de voorbereidingscommissie zal lopen en of deze methodiek ook bij andere waterschappen wordt toegepast. De heer Van Stokkom antwoordt dat de werkwijze nieuw is. Ieder waterschap heeft een eigen werkwijze. Bij waterschap De Dommel wordt gewerkt met mandatering van programma's en bij waterschap AA en Maas worden investeringen geclusterd gemandateerd. Vervolgens ontstaat een discussie over de voor- en nadelen van de actieve informatieplicht. De heren Kocx en Sneep hebben een voorkeur voor procedure 1 waarbij bij overschrijding van de bandbreedte de adviesnota per definitie naar het algemeen bestuur gaat. Zij zijn van mening dat procedure 1 minder oponthoud oplevert voor de uitvoering van een project dan de procedure van de actieve informatieplicht. De heer Van Stokkom geeft aan dat de melding van het dagelijks bestuur naar het algemeen bestuur schriftelijk per email kan plaatsvinden. De heren Kocx en De Boer vragen zich af of schriftelijke besluitvorming door het algemeen bestuur wel rechtmatig is. De accountant heeft

aangegeven dat de procedure van de actieve informatieplicht rechtmatig is, aldus de heer Van Stokkom. Het is echter aan het algemeen bestuur om een besluit te nemen over de te volgen procedure. Volgens de heer Schots levert juist procedure 2 de actieve informatieplicht tijdwinst op in het geval het algemeen bestuur het mandaat aan het dagelijks bestuur verruimt. De heer De Boer vraagt hoe voorkomen wordt dat te ruim wordt geraamd. De heer Kocx antwoordt dat aan de organisatie de opdracht wordt gegeven reëel te ramen. Bovendien vindt altijd een projectevaluatie plaats. De heer Schots is van mening dat er sprake is van een natuurlijke rem door de afspraken over het investeringsplafond. De heer Van Stokkom hecht er veel belang aan dat de organisatie in control is. Gezien de projectevaluaties van de laatste jaren blijkt dat er niet te ruim wordt geraamd. Bestuur en organisatie moeten elkaar scherp houden. Mevrouw De Koning vraagt of bij een afwijking onder de onzekerheidsmarge ook melding wordt gemaakt aan het algemeen bestuur. Dat wordt inderdaad gemeld in de managementletters. Overigens geldt dat niet alleen voor financiële afwijkingen, maar ook voor scopewijzigingen van de projecten, aldus de heer Van Stokkom. Mevrouw Musters vervolgt haar presentatie met een toelichting op de projectenlijsten die *bij de begroting* worden aangeboden. Per sector worden 2 lijsten opgesteld; totaal 6 lijsten. De lijsten bestaan uit de instandhouding- en ontwikkelingsinvesteringen waarvan de kredietaanvraag in het komende begrotingsjaar wordt gedaan. Volledigheidshalve worden ook de lopende projecten (met uitgaven in het komende jaar) beschreven. Om een idee te geven de lijsten hoe eruit komen te zien worden 2 voorbeeldlijsten uitgereikt aan de leden van de commissie. Mevrouw Musters wijst erop dat er goed over is nagedacht wat in de lijsten moet worden opgenomen om het algemeen bestuur voldoende informatie te geven voor besluitvorming. Per project wordt het volgende vermeld:
- Projectnaam (voor de nieuwe projecten worden de projectnamen geüniformeerd)
- Waarom gaan we het doen?
- Wat gaan we bereiken?
- In welke context wordt het project uitgevoerd?
- Jaar van realisatie
- Bruto kostenprognose
- Onzekerheidsmarge (%)
- Bijdrage van derden (%)

De heer Van Stokkom is benieuwd naar de reactie van de commissieleden op de conceptlijsten en geeft aan dat aanpassingen nu nog mogelijk zijn. De heer Kocx geeft als reactie dat het voorstel voldoet aan de doelstelling Sturen op hoofdlijnen. Hij vindt het een goede zaak dat de calculatie vooraf meer aandacht krijgt. De heer Van Stokkom wijst nogmaals op het stadium waarin de lijsten worden gemaakt. Dat gebeurt vaak in de definitiefase van het project. Er is altijd sprake van een onzekerheid. De heer Knook stelt dat de projectfase is af te leiden uit de onzekerheidsmarge die aan het project wordt meegegeven. De heer De Boer zou de kolomnaam realisatiejaar graag gewijzigd zien in einddatum. Mevrouw De Koning vraagt zich af of gezien de uniformering van de projectnamen nog wel onderscheid gemaakt kan worden tussen de projecten. Dat zal volgens mevrouw Musters altijd mogelijk zijn, omdat in de projectnaam o.a. de locatie zal worden opgenomen. Bovendien zullen de projecten zoveel mogelijk worden geclusterd. Verder worden de projectlijsten die bij de managementletters worden verstrekt aangepast. Na goedkeuring van een kredietaanvraag verschuift een project van de nieuwe projecten naar de lopende projecten. Mevrouw Bonthuis merkt op dat de organisatie al veel werk heeft verricht om tot deze lijsten te komen. Ze is vooral blij met de informatie uit de kolommen waarom gaan we het doen, wat gaan we doen en de context van het project. De heer Knook stelt voor de eerste jaren de legenda toe te voegen aan de lijsten. Vervolgens geeft mevrouw Musters een beeld wat de komende periode nog te doen staat voor bestuur en organisatie. Het bestuur zal een keuze moeten maken over de procedure bij overschrijding van de bandbreedte en instemmen met de nieuwe werkwijze en de aanpassingen van de financiële verordening en het mandaatbesluit. De organisatie zal daarnaast tijd en aandacht besteden aan:
- het aanpassen van de projectrapportage managementletter;
- de nieuwe opzet van het investeringsplan bij de kadernota 2019-2028;
- het uitrollen contractmanagement;
- het versterken opdrachtgever- en opdrachtnemerschap.

De heer De Boer spreekt zijn zorg uit of bij omvangrijke projecten zoals Aanpassen waterhuishouding Waalwijk het algemeen bestuur nog wel alternatieven te zien krijgt. Hij wil dat soort projecten terugzien, zodat hij zijn achterban goed kan informeren. De overige commissieleden wijzen de heer De Boer erop dat voor dergelijke projecten de uitvoering niet gemandateerd hoeft te worden en besluitvorming bij het algemeen bestuur kan blijven. De heer Knook vraagt of de uitbreiding van de planperiode van het Investeringsplan naar 10 jaar geen onnodige druk legt op de organisatie. Mevrouw Musters antwoordt dat door de toepassing van

assetmanagement het programmeren van de projecten in de tijd kan verbeteren. De eerste jaren zal een deel van het investeringsplan nog gevuld worden met onbenoemde investeringen. De heer Van Stokkom vult aan dat het vooruitdenken beter moet. Nu wordt slechts 2 of 3 jaar vooruit gepland. Hij wil naar tenminste 5 jaar. Het assetmanagement moet versneld worden ingevoerd en leiden tot een betere programmering. Hij legt bewust de lat hoger door een planperiode van 10 jaar in te voeren om een beweging in de organisatie te krijgen.
Mevrouw Musters vat samen wat de nieuwe werkwijze m.b.t. de kredietvotering voor investeringen oplevert voor de organisatie. Er wordt meer aan de voorkant geopereerd, de informatievoorziening wordt betrouwbaarder en de organisatie komt beter in control.
Tot slot legt mevrouw Musters de commissie de volgende vragen voor:
- in welke mate voldoet dit voorstel aan de criteria van Sturen op Hoofdlijnen;
- en is een goede doorvertaling gemaakt?

De heer De Boer geeft aan dat voor hem de presentatie de inhoud van de adviesnota verduidelijkt heeft. Mevrouw Raedts had eerst het gevoel dat gekozen werd voor een procedure-oplossing. Ze is blij dat nu blijkt dat de nieuwe werkwijze wordt ingebed in de processen en projecten. Voor het bestuur ontstaan meer mogelijkheden om te sturen. De heer Verroen vindt dat er een mooie beweging wordt gemaakt die bijdraagt tot het in control zijn. De heer Taks sluit zich daarbij aan. Mevrouw Bonthuis stelt voor na het 1e proefjaar actief te evalueren. De heer Van Stokkom wijst erop dat 2018 het laatste volle jaar is voor dit bestuur en de evaluatie kan worden meegegeven aan het nieuwe bestuur. Ook de heer Kocx vindt een compliment op zijn plaats. Het is ook aan het bestuur om er een succes van te maken. Het algemeen bestuur moet het dagelijks bestuur het vertrouwen geven.

De heer Kocx stelt de werkwijze bij het mandateren aan de orde. Het dagelijks bestuur stelt optie c als werkwijze voor. Wanneer 2 of meer fracties aangeven dat zij een voorstel willen zien terugkomen in de vergadering van het algemeen bestuur wordt de investering niet gemandateerd. Hij twijfelt bij de keuze voor optie c. De stem van een eenmansfractie wordt daarbij even zwaar gewogen als de stem van een fractie met 7 leden. Mevrouw Bonthuis vraagt om een toelichting hoe tot de verschillende opties is gekomen en waarom het dagelijks bestuur optie c adviseert. De heer Van Stokkom geeft aan dat gekozen is voor de meest praktische oplossing. Er zijn ook andere oplossingen denkbaar. De heer Kocx voelt meer voor een besluit bij meerderheid. Bovendien is hij van mening dat ieder AB lid zelf zou moeten kunnen besluiten. Ook mevrouw Raedts is van mening dat het gewenst is om de besluitvorming over de te mandateren investeringen te bespreken in een vergadering. Mevrouw De Koning vraagt zich af of voorafgaand aan het indienen de lijsten door de fracties al naar overeenstemming met een andere fractie gezocht moet worden over de investeringen die niet gemandateerd mogen worden. De heer Van Stokkom legt uit dat bij optie c in de voorbereiding iedere fractie aangeeft welke investeringsvoorstellen ze terug willen zien. Vervolgens wordt geturfd welke investeringen van 2 of meer fracties willen terugzien. Daarna wordt een lijst opgesteld van de investeringen, waarvan de uitvoering wel aan het dagelijks bestuur wordt gemandateerd. Die lijst wordt ter besluitvorming geagendeerd voor de AB vergadering. De heer Kocx is van mening dat ook één fractie zou moeten kunnen bepalen dat de besluitvorming over een investering aan het algemeen bestuur wordt behouden. Bovendien is er bij optie c geen mogelijkheid dat de leden van het algemeen bestuur elkaars argumenten horen. De heer Van Stokkom stelt vast dat al discussiërend een 4e optie in beeld komt. De projectenlijst, die opgesteld is op basis van de keuze van de fracties voor geen mandaat, wordt geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur. Vervolgens zou op basis van meerderheid tot besluit-vorming kunnen worden overgegaan. De heer Van Stokkom stelt voor het voorstel met de 4e optie op papier te zetten en als keuzemogelijkheid toe te voegen. De heer Verroen verzoekt om de presentatie aan de stukken toe te voegen. Toegezegd wordt dat de presentatie woensdag aan de AB leden wordt gemaild. De heer De Boer vraagt waarom de financiële verordening moet worden aangepast. Er is nu al een zichttermijn van 5 jaar vastgelegd. De heer Van Stokkom antwoordt dat de planperiode verlengd wordt tot 10 jaar. De heer Kocx heeft een opmerking over de adviesnota pagina 2 3.1 Indien in het begrotingsjaar geen uitvoeringskrediet wordt aangevraagd voor een gemandateerde investering komt het mandaat te vervallen. Hij vraagt zich al of de projectmanagers bij de start van het opstellen van de lijst in juni al weten of ze in de loop van het jaar nog een kredietaanvraag doen. Volgens de heer Van Stokkom moet dat dan in beeld kunnen zijn.
De heer Schots concludeert dat de voorbereidingscommissie positief is over de voorgestelde werkwijze kredietvotering voor investeringen, maar dat hier en daar kritische opmerkingen worden geplaatst. Hij zegt toe dat de 4e optie op papier wordt gezet en meegestuurd met de beantwoording van de technische vragen.

Vervolgens stelt de heer Schots de bijlagen aan de orde.

De heer De Boer heeft een opmerking over de bijlage Wijzigingen Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie. Hij vindt de woordkeuze "een stukje ontwikkeling meelift" niet passend in een verordening en verzoekt de woordkeuze formeler te maken.

Antwoord in de notulen
De formulering in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie wordt gewijzigd in: In de praktijk komt het voor dat bij instandhoudingsinvestering ook een deel ontwikkeling wordt meegenomen.

De heer Kocx heeft een tweetal opmerkingen over de bijlage Besluit mandatering.
Artikel 2 lid 1
Het verlenen van voorbereidingskredieten tot een totaal bedrag van € 5 miljoen.
Volgens hem moet het € 5 miljoen per jaar zijn. De heer Schots wijst erop dat het bedrag van € 5 miljoen het bedrag betreft dat maximaal doorlopend (over meerdere jaren) open mag staan als verstrekte voorbereidingskredieten. De toevoeging "per jaar" zou niet juist zijn.

Artikel 2 lid 3
Hierbij zou de heer Kocx een aanvulling willen zien dat in geval van overschrijding van de bandbreedte het afgesproken investeringsplafond niet mag worden overschreden. De heer Van Stokkom beschouwt het investeringsplafond als een gemiddelde over een periode van 10 jaar. Bovendien beperkt een dergelijke toevoeging een soepele programmering. Overschrijding van het investeringsvolume moet incidenteel mogelijk zijn. Naar zijn mening wordt zowel door de organisatie als de portefeuillehouders bij kredietaanvragen voldoende aandacht geschonken aan de gevolgen voor het investeringsplafond. De heer Knook wijst erop dat een overschrijding van het investeringsplafond meerdere achtereenvolgende jaren kan optreden. Volgens De heer Verroen kan dat ondervangen worden door als voorbereidingscommissie kritisch te zijn. Voor mevrouw Bonthuis is het voldoende wanneer er ambtelijk goed wordt op gelet.

4. Rondvraag / sluiting
De heer Schots dankt mevrouw Musters voor de presentatie en de aanwezigen voor hun inbreng. Hij sluit de vergadering om 17.55 uur.